

SVEUČILIŠTE U RIJECI

POMORSKI FAKULTET

R I J E K A

POSTDIPLOMSKI STUDIJ "MULTIMODALNI TRANSPORT"

VRŠIĆ EUGEN

P R I L O G D E T E R M I N I R A N J U G R A V I T A
C I J S K O G P O D R U Č J A L U K E K O P E R

MAGISTARSKI RAD

Rijeka, 1993.

S A D R Ž A J

1. UVOD	1
1.1. Postavljanje problema	1
1.2. Postavljanje cilja	2
1.3. Ocjena dosadašnjih istraživanja	3
1.4. Metode istraživanja	4
1.5. Kompozicija rada	4
2. RELEVANTNE KARAKTERISTIKE SUSTAVA LUKA SJEVERNOJADRANSKOG PRAVCA	6
2.1. Geoprometni položaj luka sjevernojadranskog pravca	6
2.2. Osnovne osobine Jadranskog mora i obala sjevernojadranskog područja	8
2.3. Geopolitički položaj luka sjevernojadranskog pravca	9
3. RAZVOJ I POSLOVANJE LUKA SJEVERNOJADRANSKOG PRAVCA	11
3.1. Osnovne faze razvoja sjevernojadranskih luka	11
3.1.1. Luka Venecija	11
3.1.2. Luka Trst	12
3.1.3. Luka Koper	13
3.1.4. Luka Rijeka	15
3.2. Lučka infrastruktura i suprastruktura	17
3.2.1. Tehnološke karakteristike lučke infrastrukture	17
3.2.2. Tehnološke karakteristike lučke suprastrukture	20
3.2.2.1. Lučka skladišta	21
3.2.2.2. Zgrade raznih namjena	23
3.2.2.3. Lučka prekrcajna mehanizacija	23
3.3. Specijalizacija luka	27
3.3.1. Prednosti specijalizacije luka	28
3.3.2. Nedostaci specijalizacije luka	29

3.3.3.	Komparativna analiza reprezentativnih promet- nih mogućnosti sjevernojadranskih luka	30
3.3.3.1.	Terminali za rasute terete	30
3.3.3.2.	Kontejnerski terminali	31
3.3.3.3.	Terminali za drvo	32
3.3.3.4.	Naftni terminali	33
3.4.	Funkcije luka	34
3.4.1.	Prometna funkcija luka	34
3.4.2.	Trgovačka funkcija luka	35
3.4.3.	Industrijska funkcija luka	36
3.5.	Carinski režim luke	38
3.6.	Analiza robnih tokova sustava luka sjevernojadranskog pravca	40
3.6.1.	Analiza robnih tokova luke Venecija	42
3.6.2.	Analiza robnih tokova luke Trst	44
3.6.3.	Analiza robnih tokova luke Koper	47
3.6.4.	Analiza robnih tokova luke Rijeka	50
3.6.5.	Komparativna analiza prometa po robnim grupama (1988.-1992.)	52
3.6.5.1.	Kontejneri	52
3.6.5.2.	Nafta i derivati	53
3.6.5.3.	Drvo	55
3.6.5.4.	Žitarice	56
3.6.5.5.	Rude i koncentracije	57
3.6.5.6.	Ugljen	58
4.	ODRAZ SJEVERNOJADRANSKOG LUČKOG SUSTAVA NA INTERESNO POD- RUČJE LUKE KOPER	59
4.1.	Utjecaj aktivnih sudionika na interesno područje luke Koper	59
4.1.1.	Povezivanje luke Koper sa sudionicima na osno- vu zajedničkog informacijskog sustava	60

4.1.2.	Utjecaj špeditera na interesno područje luke Koper	61
4.2.	Odras prometne povezanosti sjevernojadranskog sustava na interesno područje luke Koper	63
4.2.1.	Odras željezničke mreže sjevernojadranskog sustava na interesno područje luke Koper	64
4.2.1.1.	Željeznička povezanost luke Venecija	65
4.2.1.2.	Željeznička povezanost luke Trst	66
4.2.1.3.	Željeznička povezanost luke Koper	66
4.2.1.4.	Željeznička povezanost luke Rijeka	67
4.2.1.5.	Odras evropske željezničke mreže magistralnih pruga na interesno područje luke Koper	68
4.2.1.6.	Stupanj primjene suvremenih tehnologija prometa na željezničkoj mreži sjevernojadranskog pravca	69
4.2.2.	Odras cestovne mreže sjevernojadranskog sustava na interesno područje luke Koper	71
4.2.2.1.	Cestovna povezanost luke Venecija	72
4.2.2.2.	Cestovna povezanost luke <u>Trst</u>	72
4.2.2.3.	Cestovna povezanost luke <u>Koper</u>	73
4.2.2.4.	Cestovna povezanost luke Rijeka	74
4.2.2.5.	Odras transevropske mreže cestovnih prometnica-TEM na interesno područje luke Koper	75
4.2.3.	Odras pomorske povezanosti sjevernojadranskog sustava na interesno područje luke Koper	76
4.2.3.1.	Komparativna analiza linijske povezanosti sjevernojadranskih luka	77
4.2.3.2.	Utjecaj linijskih konferencija na interesno područje luke Koper	81

4.2.4.	Utjecaj riječno-kanalskog sustava Rajna-Majna-Dunav na interesno područje luke Koper	82
4.2.5.	Utjecaj kanala Sava-Dunav na interesno područje luke Koper	84
4.2.6.	Utjecaj kanala Monfalcone-Ljubljana na interesno područje luke Koper	85
4.2.7.	Transsibirski kopneni most i njegov utjecaj na interesno područje luke Koper	86
4.2.8.	Odras lučke politike EZ-e na interesno područje luke Koper	87

5. MOGUĆNOSTI RAZVOJA (TRANZITNOG) PROMETA U LUKAMA SJEVERNO-JADRANSKOG PRAVCA 89

5.1.	Kretanje robnog prometa Austrije preko luka sjeverno-jadranskog pravca	92
5.2.	Kretanje robnog prometa Češke i Slovačke preko luka sjevernojadranskog pravca	96
5.3.	Kretanje robnog prometa Mađarske preko luka sjeverno-jadranskog pravca	100
5.4.	Komparativna analiza položaja i perspektive sjeverno-jadranskih luka u prekomorskom prometu zemalja njihovog zaleđa (Austrije, Mađarske, Češke i Slovačke)	104

6. METODE UTVRĐIVANJA GRAVITACIJSKIH LUČKIH ZONA 108

6.1.	Prijevozne tarife	108
6.1.1.	Lučke tarife i naknade	110
6.1.2.	Željezničke tarife	111
6.1.3.	Cestovne tarife	113
6.1.4.	Tarife u pomorskom prometu	114
6.1.4.1.	Vozarine u slobodnoj plovidbi	114
6.1.4.2.	Tarife u linijskoj plovidbi	114

6.1.5. Tarife u riječnom prometu	115
6.1.6. Tarife u zračnom prometu	116
6.1.7. Jedinствена tarifa u multimodalnom prijevozu	117
6.2. Pojam i značaj gravitacijske lučke zone	117
6.3. Metode za određivanje veličine gravitacijskog područja luka	120
6.3.1. Geografsko-geometrijska metoda	121
6.3.2. Kopneno tarifna metoda	123
6.3.3. Metoda stvarnih troškova kopnenog prijevoza	129
6.3.4. Metoda ukupnih troškova prijevoza	130
6.3.5. Logistička metoda	142
6.4. Utvrđenje gravitacijskog područja luke Koper	160
7. ZAKLJUČAK	164
SAŽETAK	170
LITERATURA	171
POPIS TABELA	183
POPIS GRAFIKONA	186
POPIS PRILOGA	192